

## Kazus na egzamin z prawa cywilnego w dniu 22 czerwca 2022 r.

Czas na rozwiązanie kazusu: 180 min.

### Kazus:

60-letni Jan poważnie chorował. Przebywając w szpitalu, Jan przesłał swojej konkubinie Ewie następującą wiadomość za pomocą komunikatora cyfrowego *whatsapp*: „Gdyby mi się jednak coś przytrafiło, cały mój majątek, łącznie z willą, należy do Ciebie. Janek”. Wiadomość tę Jan napisał na ekranie dotykowym smartfona, który wiernie utrwalił pismo ręczne Jana. Kilka dni później, 1 maja 2020 r., Jan zmarł. Majątek Jana obejmował wspomnianą „willę”, czyli nieruchomość z budynkiem mieszkalnym zamieszkałym przez Jana i Ewę, oraz samochód Ferrari Testarossa.

Jan pozostawił 25-letniego syna Edmunda z małżeństwa z Rozalindą, które zostało rozwiązane 3 lata przed jego śmiercią. Brak było innych członków bliskiej rodziny. Na wieść o śmierci Jana Ewa popadła w depresję i nie podjęła żadnych czynności w celu ustalenia praw do majątku po Janie, który mogłyby jej ewentualnie przysługiwać. Nie odbierała również korespondencji.

Krótko po śmierci Jana Edmund, który darzył Ewę głęboką niechęcią, wezwał ją do opuszczenia willi Jana do 1 czerwca 2020 r., co też apatyczna Ewa uczyniła. 1 lipca 2020 r. Edmund sprzedał samochód Ferrari Testarossa Robertowi za cenę 500 000 (pół miliona) PLN. Umowę sprzedaży zawarto w formie pisemnej.

1 grudnia 2020 r. Edmund uzyskał jako jedyny ustawowy spadkobierca Jana zarejestrowany notarialny akt poświadczenia dziedziczenia (APD). Edmund nie złożył wniosku o wpisanie go jako właściciela w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości zabudowanej willą. 5 grudnia 2020 r. Edmund zawarł z Julianem, w formie aktu notarialnego, umowę przeniesienia własności nieruchomości obejmującej wspomnianą willę za cenę jednego miliona złotych. Wydanie nieruchomości nastąpiło 1 stycznia 2021 r.

1 maja 2021 r. Ewa wystąpiła do sądu spadku z wnioskiem o uchylenie APD i stwierdzenie nabycia spadku po Janie w ½ części razem z Edmundem. Przedstawiła ona wydruk skanu testamentu własnoręcznego Jana, który zawierał następującą formułę: „Dziedziczą po mnie Ewa i Munde. Niech nie sprzedają willi nikomu, to dom rodzinny” z dopiskiem „maj 2017, Wasz Janek”. Testament ten przechowywany był w domu Adama, bliskiego przyjaciela Jana, uległ jednak zniszczeniu w wyniku zalania domu Adama w 2018 r. Biegły sądowy ustalił, że sporządzony w lipcu 2017 r. skan utrwalił obraz dokumentu własnoręcznie napisanego przez Jana. Ponadto ustalono, że Edmund i Ewa otrzymali kserokopie ww. testamentu własnoręcznego.

Akt poświadczenia dziedziczenia, zgodnie z którym Edmund był jedynym spadkobiercą, został uchylony w czerwcu 2021 r. wraz z wydaniem orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku po Janie.

I. Czy Ewa może żądać wydania nieruchomości obejmującej willę od Juliana?

II. Czy Ewa może żądać wydania samochodu Ferrari Testarossa od Roberta?

III. Gdyby Ewa nie mogła skutecznie zrealizować roszczeń I i II, czy może ona żądać od Edmunda naprawienia poniesionej przez nią szkody majątkowej w postaci utraconych udziałów w współwłasności nieruchomości i samochodu Ferrari?

Proszę ocenić zasadność roszczeń Ewy względem Juliana, Roberta i Edmunda.

W toku rozwiązania proszę ustalić treść stwierdzenia nabycia spadku po Janie.

Konieczne jest zbadanie wszelkich przesłanek roszczenia, również jeżeli nie są wypełnione w danym stanie faktycznym.

### **Szkic rozwiązania kazusu:**

#### **I. Roszczenie Ewy wobec Juliana o wydanie nieruchomości:**

Ewa mogłaby domagać się wydania nieruchomości na podstawie art. 222 § 1 k.c.

Podstawa roszczenia Ewy wobec Juliana: art. 222 § 1 k.c. (roszczenie windykacyjne)

Przesłanki powstania roszczenia windykacyjnego w stanie faktycznym:

1. Ewa jest właścicielem nieruchomości
2. Julian włada nieruchomością
3. Julian nie ma prawa do władania samochodem skutecznego względem Ewy

Aby Ewa mogła skutecznie żądać wydania nieruchomości od Juliana, roszczenie:

4. istnieje/nie wygasło
5. musiałyby być wymagalne
6. musiałyby być zaskarżalne.

#### **1. Czy Ewa jest właścicielką nieruchomości?**

W ramach analizy tego punktu konieczne jest ustalenie: A) z jakiego zdarzenia prawnego Ewa wywodzi swoje prawo własności udziału w przedmiotowej nieruchomości, czyli podstawa powołania jej do dziedziczenia po Janie; B) kwestia czy Ewa nie utraciła swojego prawa ze względu na umowę zawartą między Edmudem a Julianem.

- A) Powołanie do dziedziczenia po Janie  
aa) Testament holograficzny z 2017 r.

Sformułowanie „dziedziczą po mnie Ewa i Mundek” oznacza powołanie w testamencie do dziedziczenia Ewy i Edmunda w równych częściach zgodnie z ustawową regułą interpretacyjną art. 960 k.c. Sformułowanie „niech nie sprzedają willi nikomu” należy uznać za niewiążące prawnie życzenie testatora, które nie nakłada na spadkobierców ograniczeń doniosłych cywilnoprawnie.

Zwieńczenie testamentu frazą „Wasz Janek” jest dopuszczalne, tak bowiem zwracano się do testatora. „Maj 2017” jest określeniem daty wypełniającym przesłanki art. 949 k.c.

Testament uległ zniszczeniu wskutek zalania budynku, w którym był przechowywany. Zniszczenie testamentu nastąpiło zatem nie jako uzewnętrzniony wyraz woli testatora (manifestujący wolę odwołania testamentu), lecz jako konsekwencja zdarzenia losowego niezależnego od woli testatora. Przesłanka odwołania testamentu z art. 946 k.c. nie została tym samym spełniona.

Treść testamentu zagubionego lub zniszczonego może zostać ustalona za pomocą wszelkich dostępnych środków. Ustalenie treści testamentu za pomocą skanu tego dokumentu uczynionego przez jego zniszczeniem jest dopuszczalne.

bb) Oświadczenie woli *mortis causa* za pomocą komunikatora whatsapp

Uwzględniając treść oraz okoliczności złożenia, oświadczenie Jana skierowane do Ewy za pomocą komunikatora „whatsapp” można interpretować jako próbę złożenia oświadczenia woli *mortis causa*. Konwencja komunikacji prywatnej do adresata nie stałaby na przeszkodzie stwierdzeniu, że mamy do czynienia z testamentem (np. w orzecznictwie dopuszcza się testament zawarty w liście). Gdyby oświadczenie to stanowiło testament w rozumieniu prawa cywilnego, odwołałoby równocześnie uprzedni testament holograficzny z 2017 r., o ile nie dałoby się pogodzić treści tych testamentów. Należy przyjąć, że pogodzenie treści ww. testamentów nie byłoby możliwe. Zachodzi bowiem istotna różnica między powołaniem jako wyłączny spadkobierca, a powołaniem do dziedziczenia części spadku.

Przedmiotowe oświadczenie nie stanowi jednak testamentu holograficznego w rozumieniu art. 949 § 1 k.c. ze względu na brak formy wymaganej prawem. Oświadczenie woli *mortis causa* sporządzone na ekranie dotykowym smartfonu nie spełnia wymogu „własnoręczności” wynikającego z ww. przepisu. O ile można podnosić argument, że ekran dotykowy utrzymał (odwzorował) pismo ręczne Jana jako testatora, to w doktrynie przeważa stanowisko, że zapis na elektronicznym urządzeniu nie ujawnia naturalnych linii pisma testatora, których istnienie zapewniać ma autentyczność oświadczenia na podstawie art. 949 § 1 k.c.

Konkluzja tej części wyводу:

Podstawą powołania do spadku po Janie w ww. stanie faktycznym jest testament holograficzny z roku 2017 r.

Oznacza to, że Edmund i Ewa nabyli spadek po Janie – obejmujący nieruchomość i samochód Ferrari – w częściach równych (po 1/2). Należy zatem przyjąć, że Ewa nabyła udział 1/2 w współwłasności nieruchomości obejmującej willę (oraz udział 1/2 w współwłasności samochodu Ferrari – zob. niżej). Do współwłasności willi oraz samochodu, przypadających Ewie i Edmundowi, stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów k.c. o wspólności majątku spadkowego (art. 1035 k.c.). W kazusie brak bowiem informacji o tym, że nastąpił dział spadku.

W związku z powyższym hipotecznie Ewie mogłoby przysługiwać jako współwłaścicielce nieruchomości roszczenie windykacyjne i mogłaby je ona wytoczyć bez zgody pozostałych współwłaścicieli nieruchomości (art. 209 k.c.). Ponadto, Edmund jako drugi współwłaściciel nie sprzeciwił się czynności podjętej przez Ewę.

Występując z roszczeniem windykacyjnym Ewa wywodzi swoje prawo do nieruchomości faktu dziedziczenia spadku po Janie. W tej sytuacji Ewa powinna się legitymować stwierdzeniem nabycia spadku, aby wykazać swoje prawo do nieruchomości (udział we współwłasności) wchodzącej w skład spadku, ponieważ Julian nie rości sobie praw do spadku (art. 1027 k.c.). Ze stanu faktycznego wynika, że doszło do uchylecia APD i stwierdzenia nabycia spadku na rzecz Ewy i Edmunda.

## B) Prawo przysługujące Ewie do nieruchomości

Rozważyć należy, czy Ewa nie utraciła przysługującego jej prawa współwłasności nieruchomości ze względu na umowę sprzedaży nieruchomości między Edmundem a Julianem, zawartą w formie aktu notarialnego.

Teoretycznie Julian mógł stać się właścicielem nieruchomości na podstawie umowy zawartej z Edmundem. Czynnością prawną, jaką strony zamierzały dokonać, była sprzedaż nieruchomości, skutkująca przeniesieniem jej własności na Juliana (por. art. 155 § 1 k.c.). Edmund nie mógł jednak zbyć własności nieruchomości, ponieważ takie prawo mu nie przysługiwało (zasada *nemo plus iuris*). Edmundowi przysługuje bowiem tylko udział  $\frac{1}{2}$  w współwłasności nieruchomości (por. art. 198 k.c.).

Należy przyjąć, że w omawianym stanie faktycznym Edmund rozporządził własnością nieruchomości (należącej do niego i Ewy po  $\frac{1}{2}$ ). Skuteczność rozporządzenia własnością nieruchomości przez Edmunda należy oceniać w świetle art. 199 k.c.

Przesłanką wymaganą w art. 199 k.c. jest zgoda wszystkich współwłaścicieli, a zatem obok Edmunda konieczna jest zgoda Ewy. Z kazusu wynika, że Ewa takiej zgody nie udzieliła. Brak zgody Ewy skutkuje bezskutecznością rozporządzenia własnością nieruchomości dokonanego przez Edmunda.

Analiza nabycia w dobrej wierze:

Konieczne jest również ustalenie, czy w omawianym stanie faktycznym nie miało miejsce nabycie w dobrej wierze przez Juliana. W szczególności rozważyć należy, czy Julian może powołać się na ochronę wynikającą z art. 1028 k.c. w odniesieniu do umowy zawartej z Edmundem.

Przesłanki zastosowania art. 1028 k.c. są następujące:

- 1) niezgodność między treścią uzyskanego stwierdzenia nabycia spadku lub aktu poświadczenia dziedziczenia a tym, kto jest spadkobiercą w rzeczywistości;
- 2) czynność prawna rozporządzająca (zobowiązująco-rozporządzająca) między osobą, która nie jest rzeczywistym spadkobiercą, lecz legitymuje się zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia;
- 3) nabycie prawa należącego do spadku w drodze czynności prawnej (odpłatnej lub nieodpłatnej)
- 4) dobra wiara nabywcy

Przesłanka nr 1) jest w danym stanie faktycznym spełniona: w stanie faktycznym spadek po Janie nabyli Edmund i Ewa w równych częściach, zaś z treści APD wynikało, że jedynym spadkobiercą Jana jest Edmund. Edmund był więc w rzeczywistości jedynie współspadkobiercą spadku. Współspadkobiercy przysługuje jedynie udział w przedmiotach (rzeczach) należących do spadku.

Przesłanka nr 2 jest spełniona: strony zawarły umowę sprzedaży nieruchomości, która zgodnie z art. 155 § 1 k.c. powinna wywołać skutek rozporządzający (o ile zbywca jest właścicielem rzeczy). Brak bowiem informacji o woli stron wyłączenia skutku rozporządzającego (tj. wywołania tylko skutku obligacyjnego). Ponadto, w stanie faktycznym nie znajdował zastosowania żaden przepis szczególny wyłączający skutek rozporządzający.

W umowie nie zastrzeżono warunku ani terminu (por. art. 157 § 1 k.c.).

Umowa została zawarta w formie aktu notarialnego (por. art. 158 k.c.). Brak informacji, aby umowa sprzedaży była sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego. Strony miały zdolność do czynności prawnych. Nie zachodziły wady oświadczenia woli stron. Wobec powyższego należy stwierdzić, że umowa sprzedaży nieruchomości została ważnie i skutecznie zawarta.

Przesłanka nr 3 jest spełniona: przedmiotem nabycia nie był cały spadek, lecz prawo do niego należące (sukcesja syngularna).

Przesłanka nr 4 jest spełniona: brak jest podstaw, aby przyjąć, że Julian wiedział lub z łatwością mógł się dowiedzieć o sporządzonym w 2017 r. testamencie własnoręcznym Jana. Zgodnie z wykładnią „złej wiary” nabywcy z art. 1028 k.c. w doktrynie i orzecznictwie SN termin ten obejmuje obok faktycznej wiedzy łatwość dowiedzenia się o rzeczywistym stanie prawnym. Ponadto na rzecz nabywcy działa domniemanie dobrej wiary (art. 7 k.c.).

Odrębnego wyjaśnienia wymaga kwestia czy Julian nabyłby prawo własności nieruchomości czy tylko udział przysługujący Edmundowi (1/2). Zgodnie z wykładnią językową art. 1028 k.c. należy przyjąć, że Julian nabył prawo własności nieruchomości (przedmiotem czynności rozporządzającej między Edmundem a Julianem było zbycie własności nieruchomości).

C.d. analizy przesłanek roszczenia windykacyjnego Ewy względem Juliana:

2. Julian włada przedmiotową nieruchomością. Druga przesłanka roszczenia windykacyjnego jest spełniona.
3. Julianowi nie przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania nieruchomością (art. 222 § 1 k.c.), które mogłoby wynikać np. z umowy obligacyjnej (np. najmu) lub stosunku prawnorzeczowego (ograniczone prawo rzeczowe). Przesłanka nie jest spełniona.

Należy przyjąć, że przesłanki roszczenia windykacyjnego nie są spełnione w omawianym stanie faktycznym.

Roszczenie nie istnieje/wygasło.

Wymagalność:

Roszczenie stałoby się wymagalne wskutek wezwania Juliana przez Ewę do wydania rzeczy (por. art. 455 k.c.). Na akceptację zasługuje również stanowisko, że roszczenie windykacyjne staje się wymagalne bez wezwania do wydania rzeczy z chwilą jego powstania.

Zaskarżalność:

Roszczenie windykacyjne o wydanie nieruchomości nie podlega przedawnieniu (art. 223 § 1 k.c.). Roszczenie byłoby zatem zaskarżalne.

Konkluzja:

Ewie nie przysługuje roszczenie względem Juliana o wydanie nieruchomości.

## II. Roszczenie Ewy względem Roberta o wydanie samochodu Ferrari:

Podstawa roszczenia Ewy do Roberta: art. 222 § 1 k.c. (roszczenie windykacyjne)

Przesłanki powstania roszczenia:

1. Ewa jest właścicielem samochodu
2. Robert włada samochodem
3. Robert nie ma prawa do władania samochodem skutecznego względem Ewy

Aby Ewa mogła skutecznie żądać wydania samochodu od Roberta, roszczenie:

4. istnieje/nie wygasło
5. musiałyby być wymagalne
6. musiałyby być zaskarżalne.

### 1) Czy Ewa jest właścicielem samochodu?

Analiza uprawnień Ewy wynikających z dziedziczenia po Janie została przeprowadzona powyżej w odniesieniu do nieruchomości.

Występując z roszczeniem windykacyjnym przeciwko Robertowi Ewa wywodzi swoje prawo do samochodu z faktu dziedziczenia spadku po Janie. W tej sytuacji Ewa powinna się legitymować stwierdzeniem nabycia spadku, aby wykazać swoje prawo do samochodu (udział we współwłasności) wchodzącego w skład spadku, ponieważ Robert nie rości sobie praw do spadku (art. 1027 k.c.). Ze stanu faktycznego wynika, że doszło do uchylenia APD i stwierdzenia nabycia spadku na rzecz Ewy i Edmunda.

Konieczne jest ustalenie, czy Ewa nie utraciła udziału we współwłasności samochodu wskutek jego sprzedaży Robertowi przez Edmunda. Należy zatem ustalić, czy Robert mógł skutecznie nabyć od Edmunda własność rzeczy ruchomej należącej do spadku po Janie. Warto wskazać, że umowę sprzedaży zawarto przed wydaniem zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia, który wskazywał Edmunda jako wyłącznego spadkobiercę. Nie ma zatem podstaw do rozważania zastosowania art. 1028 k.c. (w przeciwieństwie do roszczenia I, zob. powyżej).

W prawie polskim przesłanką nabycia własności rzeczy w drodze umowy jest co do zasady prawo własności przysługujące zbywcy. Wyjątek od tej zasady, tj. możliwość skutecznego nabycia własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego, przewiduje art. 169 § 1 i 2 k.c. Konieczne jest zatem zbadanie, czy w stanie faktycznym spełniono przesłanki nabycia własności z chwilą objęcia jej w posiadanie na podstawie art. 169 k.c.

- a. Brak uprawnienia do rozporządzania rzeczy po stronie zbywcy:  
Edmund nie jest uprawniony do samodzielnego rozporządzania rzeczą wspólną, która należy w ½ do niego i do Ewy. Z art. 199 k.c. wynika konieczność zgody Ewy na rozporządzenie rzeczą wspólną przez drugiego ze współwłaścicieli Edmunda, a takiej zgody Ewa nie wyraziła (zob. analizę przy roszczeniu I).
- b. Zbycie i wydanie rzeczy osobie trzeciej:  
Edmund zawarł umowę sprzedaży samochodu Ferrari z Robertem i wydał mu ten samochód.

Umowa sprzedaży rzeczy ruchomej nie wymaga żadnej formy. Wskazana w kazusie forma pisemna była wystarczająca. Brak informacji, aby umowa sprzedaży była sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego. Strony miały zdolność do czynności prawnych. Nie zachodziły wady oświadczenia woli stron. Wobec powyższego należy stwierdzić, że umowa sprzedaży samochodu Ferrari została ważnie i skutecznie zawarta.

- c. Rzecz nie została „zgubiona, skradziona lub w inny sposób utracona przez właściciela”. Przesłanka ta została spełniona, albowiem rzecz ruchoma (samochód Ferrari) nie została zgubiona, skradziona ani utracona przez właściciela.
- d. Zgodnie z art. 169 § 1 k.c. Robert nabędzie własność samochodu z chwilą objęcia go w posiadanie, chyba że działał w złej wierze. Zła wiara w świetle tego przepisu oznacza faktyczną wiedzę o braku uprawnienia zbywcy do rozporządzania rzeczą lub możliwość dowiedzenia się o braku takiego uprawnienia przy zachowaniu należytej staranności przez nabywcę. W stanie faktycznym brak jest informacji o wiedzy Roberta, że Edmund nie był uprawniony do zbycia samochodu. Brak również podstaw dla twierdzenia, że Robert mógł przy zachowaniu należytej staranności o tym się dowiedzieć. Ponadto na rzecz nabywcy działa domniemanie dobrej wiary (art. 7 k.c.).

Należy zatem stwierdzić, że Robert nabył własność samochodu od Edmunda na podstawie art. 169 § 1 k.c. z chwilą objęcia samochodu w posiadanie.

Przesłanka nr 1) roszczenia windykacyjnego – tj. prawo własności Ewy nie jest spełniona.

- 2) Robert włada samochodem – przesłanka spełniona
- 3) Robert nie ma skutecznego wobec właściciela uprawnienia do władania samochodem w rozumieniu art. 222 § 1 k.c. Przesłanka spełniona (Robert nabył własność jak ustalono powyżej).

Wymagalność:

Roszczenie stałoby się wymagalne wskutek wezwania Roberta przez Ewę do wydania rzeczy (argument z art. 455 k.c.). Na akceptację zasługuje również stanowisko, że roszczenie windykacyjne staje się wymagalne z chwilą jego powstania bez wezwania do wydania rzeczy.

Zaskarżalność:

Roszczenie windykacyjne o wydanie rzeczy ruchomej podlega ogólnemu terminowi przedawnienia z art. 118 k.c., wynoszącemu 6 lat (argument a contrario z art. 223 § 1 k.c.). W stanie faktycznym termin ten nie upłynął, roszczenie byłoby zaskarżalne.

Konkluzja:

Ewie nie przysługuje roszczenie względem Roberta o wydanie samochodu Ferrari Testarossa.

### III. Roszczenie Ewy wobec Edmunda o naprawienie szkody

Podstawą roszczenia Ewy wobec Edmunda mógłby być art. 415 k.c. Zachowanie jednego ze spadkobierców (współwłaścicieli rzeczy wchodzących w skład spadku) polegające na zawieraniu umów z osobami trzecimi, które skutkują lub mogą skutkować utratą praw przez pozostałych spadkobierców, mogłoby wypełnić przesłanki odpowiedzialności deliktowej na podstawie art. 415 k.c. W prawie polskim brak podstaw, aby wykluczyć zastosowanie art. 415 k.c. między spadkobiercami.

Przesłanki odpowiedzialności na podstawie art. 415 k.c. są następujące:

- a) Szkoda
- b) Bezprawne i zawinione zachowanie sprawcy szkody
- c) Adekwatny związek przyczynowy między zachowaniem sprawcy a powstałą szkodą.

Ad a) Wskutek umów zawartych przez Edmunda Ewa utraciła udział w współwłasności nieruchomości oraz samochodu Ferrari. Uprawnienia te mają wartość majątkową, ustalaną w drodze wyceny rynkowej. W świetle kazusu należy przyjąć, że szkoda majątkowa Ewy wynieść mogła 750 000 złotych (500 tys plus 250 tys.) PLN.

Ab b) W świetle doktryny i orzecznictwa za bezprawne w rozumieniu artykułu 415 k.c. uważa się zachowanie naruszające zasady współżycia społecznego. Edmund znał treść testamentu z 2017 r. i nie miał podstaw przyjąć, że testament był nieważny. Celowe zbycie przedmiotów należących do spadku, w którym udziały mają pozostali spadkobiercy, nie daje się pogodzić z zasadami współżycia społecznego. Zachowanie Edmunda wypełnia więc przesłankę bezprawności.

Wyjaśnić należy, że przewidziane w prawie polskim podstawy nabycia w dobrej wierze (art. 169 k.c. i art. 1028 k.c.) nie wpływają na ocenę zasadności roszczenia deliktowego między Edmundem a Ewą. Ww. przepisy chronią dobrą wiarę osób trzecich, natomiast nie można ich interpretować jako wyłączających bezprawność zachowania Edmunda w stosunku do Ewy.

W kazusie brak jest informacji o okolicznościach, które mogłyby wyłączyć winę Edmunda (art. 425 k.c.) lub bezprawność jego zachowania (art. 424 k.c.).

Ad c) Między zachowaniem Edmunda w postaci zbycia nieruchomości i samochodu Ferrari a szkodą majątkową Ewy zachodzi bezpośredni związek przyczynowy. Kryterium adekwatności związku przyczynowego jest również spełnione.

Roszczenie istnieje i nie wygasło.

Wymagalność:

Roszczenie stało się wymagalne wskutek wezwania Edmunda przez Ewę do naprawienia szkody (art. 455 k.c.).

Zaskarżalność:

Roszczenie z art. 415 k.c. podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia określonemu w art. 442<sup>1</sup> § 1 k.c. W omawianym stanie faktycznym termin ten nie upłynął. Roszczenie jest zaskarżalne.

Konkluzja: Ewie przysługuje wobec Edmunda roszczenie o naprawienie szkody powstałej wskutek utraty przez nią udziałów we współwłasności nieruchomości i samochodu Ferrari.